

C/2026/881

27.2.2026

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af AgoraEU-programmet for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/692 og (EU) 2021/818

(COM(2025) 550 final — 2025/0550 (COD))

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for retlige anliggender for perioden 2028-2034 og om ophævelse af forordning (EU) 2021/693

COM(2025) 463 final — 2025/0255 (COD)

(C/2026/881)

Ordfører: **Ionuț SIBIAN**

Rådgiver	Simona CONSTANTINESCU (rådgiver for ordføreren, Gruppe III)
Lovgivningsprocedure	EU Law Tracker EU Law Tracker
Anmodning om udtalelse	Brev fra Rådet, 1.10.2025 Brev fra Rådet, 5.11.2025 Kommissionen, 25.11.2025 Europa-Parlamentet, 12.11.2025
Retsgrundlag	Artikel 19, stk. 2, artikel 21, stk. 2, artikel 24, artikel 167, stk. 5, artikel 168, stk. 5, artikel 173, stk. 3 og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kommissionens dokumenter	COM(2025) 550 final COM(2025) 463 final
Relevante verdensmål	VERDENSMÅL 16
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	6.11.2025
Vedtaget på plenarforsamlingen	4.12.2025
Plenarforsamling nr.	601
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	198/2/0

1. ANBEFALINGER

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over Kommissionens forslag til AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender, som er i meget tæt overensstemmelse med prioriteten om et frit og demokratisk Europa, der indgår i EU's strategiske dagsorden 2024-2029. Udvalget udtrykker sin støtte og opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at godkende forslagene i de kommende forhandlinger og understreger samtidig, at en sådan støtte ikke bør påvirke den finansieringsramme, som Kommissionen har foreslået.

1.2. EØSU opfordrer Kommissionen til, at det i AgoraEU-forordningen udtrykkeligt anerkendes, at fortalervirksomhed udgør en central del af civilsamfundsorganisationernes arbejde, og at civilsamfundet skal inddrages i politikudformningen som vigtige aspekter af styrkelsen af den demokratiske deltagelse og samfundets modstandsdygtighed i overensstemmelse med programmets overordnede mål.

1.3. EØSU opfordrer Kommissionen til udtrykkeligt at indføre driftstilskud i alle AgoraEU-programmets indsatsområder for at styrke civilsamfundets institutionelle modstandsdygtighed, hvilket er absolut nødvendigt for at værne om EU's værdier og fremme demokratisk deltagelse i alle medlemsstaterne.

1.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at gøre det muligt at yde driftstilskud til programmer, der gennemføres af almennyttige organer, netværk eller institutioner, der forfølger et mål af generel europæisk interesse på de områder, der er omfattet af det foreslåede program for retlige anliggender.

1.5. EØSU glæder sig over Kommissionens beslutning om at opretholde den finansielle støtte til tredjeparter gennem formidlende organisationer i erkendelse af, at det er et effektivt middel til at nå ud til mindre organisationer og græsrodsorganisationer. Udvalget understreger, at det bør være et centralt udvælgelseskriterium, at formidlere er uafhængige, og at deres ledelse og aktiviteter er i overensstemmelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder.

1.6. EØSU efterlyser klarhed i forordningen om medfinansieringssatser for formidlere og endelige modtagere. EØSU anbefaler på det kraftigste, at formidlende civilsamfundsorganisationer, der reelt gennemfører en uddelegeret aktivitet, og tilskudsmodtagere kan modtage EU-finansiering på op til 100 %.

1.7. EØSU bemærker, at mandatet for de nuværende kontorer for Et Kreativt Europa først og fremmest er blevet udformet med tanke på de kulturelle og kreative sektorer. I AgoraEU-forslaget lægges der imidlertid op til tværsektorielt samarbejde og innovation mellem kultur-, medie- og civilsamfundsområdet. Udvalget understreger, at der er behov for at præcisere og i givet fald tilpasse programkontorernes mandat, ekspertise og menneskelige ressourcer for at sikre, at de er i stand til effektivt at støtte interessenter inden for alle de områder, der er omfattet af programmet.

1.8. EØSU opfordrer Kommissionen til at overveje at indføre passende sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med anvendelsen af faste beløb og flerårige tilskud — såsom indeksering, korrigerende mekanismer eller yderligere fleksibilitet i den finansielle rapportering — for at sikre, at projektmålene kan nås fuldt ud uden at påføre støttemodtagerne en urimelig økonomisk byrde.

1.9. EØSU opfordrer Kommissionen til at skabe større klarhed om de planlagte synergier mellem Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne og Media+-indsatsområdet i AgoraEU.

1.10. Udvalget anbefaler, at programmet for retlige anliggender får et stærkere fokus på ofres rettigheder og adgang til domstolsprøvelse. Det bør omfatte øremærkede midler til støttenetværk for ofre, uddannelse af retsvæsenets aktører og projekter, der forbedrer den grænseoverskridende adgang til domstolsprøvelse og retshjælp.

1.11. EØSU opfordrer Kommissionen til at dokumentere og afhjælpe ubalancerne i finansieringen inden for EU — navnlig kløften mellem øst og vest i programmet for retlige anliggender og alle tre indsatsområder i AgoraEU, sådan som det nævnes at være tilfældet for fagfolk i de kulturelle og kreative sektorer⁽¹⁾.

1.12. Udvalget opfordrer Kommissionen til at sikre, at modtagere af tilskud, der arbejder med omtrent de samme emner, bringes i kontakt med hinanden med henblik på at opnå synergieffekter, effektivitet og gensidig læring. EØSU opfordrer Kommissionen til at udarbejde en konkret handlingsplan for at gøre bestemmelserne om kombineret og kumulativ finansiering i begge forordningsforslag operationelle og dermed sikre effektive synergier af høj værdi mellem AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender. I denne handlingsplan bør der peges på emner, der egner sig til fælles eller back-to-back-indkaldelser, samarbejdet mellem de relevante generaldirektorater i Kommissionen med henblik herpå bør formaliseres, og der bør indføres regelmæssig rapportering om fælles resultatindikatorer.

1.13. EØSU beklager, at den retlige bestemmelse i den nuværende forordning om programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier om oprettelse af en formel arbejdsgruppe om civil dialog ikke er blevet overført til AgoraEU-forslaget, og opfordrer indtrængende Kommissionen til at revidere forordningen i denne henseende.

1.14. Udvalget understreger, at virkningen af AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender afhænger af, om der findes tilstrækkelige nationale infrastruktur- og finansieringsrammer. Udvalget beder derfor om, at adgangen til EU's fonde med delt forvaltning (som Den Europæiske Samhørighedsfond og ESF+) knyttes sammen med medlemsstaternes påviste engagement i at supplere og nå målene for disse direkte forvaltede programmer.

⁽¹⁾ Nævnt i begrundelsen til forslaget til forordning.

2. FORKLARENDE BEMÆRKNINGER

2.1. I overensstemmelse med prioriteten om et frit og demokratisk Europa, der er fastsat i EU's strategiske dagsorden for 2024-2029, har Kommissionen offentliggjort det foreslåede AgoraEU-program, hvis formål er at støtte grundpillerne i et stærkt demokrati, herunder kultur, medier og civilsamfundet. Den foreslåede forordning om oprettelse af AgoraEU-programmet er omfattet af pakken om den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2028-2034 og skal erstatte de nuværende Europa-Parlamentets og Rådets forordninger ⁽²⁾ (EU) 2021/692 (CERV) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning ⁽³⁾ (EU) 2021/818 (Et Kreativt Europa) den 1. januar 2028.

2.2. EØSU har bemærket Kommissionens strategiske skift i EU's finansieringspolitik. Ved at sammenlægge Et Kreativt Europa og programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier ønsker Kommissionen at strømline finansieringsmekanismerne, øge synergiene på tværs af sektorer og reagere mere dynamisk på presserende samfundsmæssige udfordringer. Ifølge Kommissionen er AgoraEU udformet som en videreførelse af Et Kreativt Europa og programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier med det formål at skabe et enkelt integreret program, der ikke kun strømliner adgangen for ansøgere, men også forbedrer koordineringen på tværs af sektorer.

2.3. AgoraEU-forslaget har en samlet finansieringsramme på 8,58 mia. EUR, hvilket er mere end de samlede aktuelle tildelinger til CERV-programmet og Et Kreativt Europa og gør det muligt at øge investeringerne i kultur, medier, demokrati, rettigheder og ligestilling. Forslaget til programmet for retlige anliggender indeholder en samlet finansieringsramme på næsten 800 mio. EUR til støtte for den videre udvikling af et EU-retsområde. Begge forslag er i overensstemmelse med den bredere tendens i FFR-forslagene om at styrke retsstats-, retfærdigheds-, sikkerheds- og konkurrenceevneaspekterne i EU-politikker.

2.4. EØSU bifalder, at der i AgoraEU-programmet lægges op til en fordobling af finansieringen til indsatsområdet »demokrati, borgere, ligestilling, rettigheder og værdier« (tidligere CERV+ (borgere, ligestilling, rettigheder og værdier)) i den nye flerårige finansielle ramme (FFR) for 2028-2034. Dog bemærker EØSU, at de ressourcer, der øremærkes til grundlæggende værdier, demokratisk deltagelse og inddragelse af civilsamfundet, er relativt beskedne sammenlignet med EU's store økonomiske og sikkerhedsmæssige programmer.

2.5. EØSU påpeger, at udvalget i sin udtalelse om det europæiske demokratiskjold ⁽⁴⁾ opfordrede EU's budgetmyndigheder til at øge budgettet til støtte til civilsamfundsorganisationer i EU og i kandidatlandene betydeligt i den næste FFR. Udgiftsprioriteterne bør være strukturel støtte til civilsamfundsorganisationer, kapacitetsopbygning i civilsamfundsorganisationer, nødfonde til beskyttelse af og juridisk hjælp til civilsamfundsorganisationer og aktivister mod udenlandsk indblanding, strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP) og andre former for chikane og projekter inden for menneskerettigheder, retsstatsforhold, demokrati, bekæmpelse af korruption, politisk deltagelse, ligestilling mellem kønnene, LGBTQ+-rettigheder, historiebevidsthed, bekæmpelse af politisk ekstremisme, samfundsresiliens, europæiske værdier samt mediekompetencer, digitale færdigheder og AI-færdigheder.

2.6. EØSU fremhæver tillige, at det i ovennævnte udtalelse også opfordrede EU's budgetmyndigheder til at oprette et finansieringsprogram til støtte for kvalitetsjournalistik i EU og kandidatlandene. Udgiftsprioriteterne bør være støtte til journalistakademier, projekter om undervisning i europæiske studier for journalister, projekter om digitale færdigheder og AI-færdigheder for journalister, støtte til beskyttelse af og juridisk bistand til journalister mod udenlandsk indblanding, SLAPP og andre former for chikane med særligt fokus på freelancere og budgetstøtte til medier af høj kvalitet.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014 (EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/818 af 20. maj 2021 om oprettelse af programmet Et Kreativt Europa (2021-2027) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1295/2013 (EØS-relevant tekst) (EUT L 189 af 28.5.2021, s. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>).

⁽⁴⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — Det europæiske demokratiskjold (sonderende udtalelse på anmodning af det danske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union) — Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om det europæisk demokratiskjold (som bebudet i meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Kommissionens arbejdsprogram for 2025 (COM(2025) 45 final)) (EUT C, C/2026/25, 16.1.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/25/oj>).

2.7. I forslaget til AgoraEU-forordning understreges det, at betydningen af finansiel EU-intervention på programområderne ligger i evnen til at fremme inklusiv og deltagelsesbaseret styring. Med deltagelsesbaseret styring menes institutionaliserede mekanismer og praksisser, der sætter borgerne og civilsamfundet i stand til sammen med de offentlige myndigheder at spille en aktiv rolle i politikudformningen og -gennemførelsen. I forordningen anerkendes civilsamfundsorganisationernes »vagthundefunktion« og afgørende rolle med hensyn til at bidrage til gennemførelsen af politikker, men forordningen afspejler ikke i tilstrækkelig grad deres rolle som fortalere og eksperter, hvorigennem enkeltpersoner og organisationer udtrykker interesser, forsvare rettigheder og påvirker offentlige politikker og beslutningstagning med henblik på at fremme reel dialog og fælles skabelse.

2.8. Forordning (EU) 2021/692 om oprettelse af et program for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier (2021-2027), forordning (EU) 2021/818 om oprettelse af programmet Et Kreativt Europa (2021-2027) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning ⁽⁵⁾ (EU) 2021/693 om oprettelse af programmet for retlige anliggender (2021-2027) omfatter udtrykkeligt muligheden for at yde tilskud til medfinansiering af driften af EU's paraplyorganisationer og netværk. Disse generelle bestemmelser er ikke medtaget i Kommissionens forslag til AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender for 2028-2034.

2.9. EØSU er enig med Kommissionen i, at civilsamfundsorganisationernes traditionelle rolle med hensyn til at værne om de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, udfordres af en svækkelse af den finansielle og politiske støtte og af angreb på og trusler mod civilsamfundet på grund af dets arbejde. Ved at holde fast i driftstilskud i CERV+ og indføre dem i indsatsområdet vedrørende medier sammen med projekttilskud kan AgoraEU-programmet skabe den nødvendige balance mellem finansiering af innovative aktiviteter og sikring af civilsamfundsorganisationernes langsigtede kapacitet.

2.10. Det samme ræsonnement gælder også for kulturelle netværk, der støttes under indsatsområdet Et Kreativt Europa — Kultur, og for paraplyorganisationer og netværk, der arbejder for at styrke retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder under det foreslåede program for retlige anliggender. I midtvejsevalueringen ⁽⁶⁾ af programmet for retlige anliggender 2021-2027 blev det konstateret, at »nogle støttemodtagere også [gav] udtryk for bekymring over deres afhængighed af EU-finansiering til at videreføre deres initiativer«. Det tyder på, at der er behov for en mere stabil eller diversificeret finansiering (hvilket driftstilskud kan medvirke til).

2.11. Anvendelsen af finansiel støtte til tredjeparter, som har vist sig at være effektiv til at gøre EU-finansiering mere tilgængelig for små organisationer, vil også fortsætte og kan udvides, hvor det er relevant. Effektiviteten af finansiel støtte til tredjeparter afhænger af, at de formidlende organisationer er uafhængige, hvilket derfor skal sikres som et grundlæggende kriterium for støtteberettigelse. Hvis disse formidlere ikke er uafhængige (f.eks. knyttet til offentlige interesser eller partiske), risikerer fordelingen af midler at blive fordrejet, hvilket vil være undergravende for retfærdigheden, inklusiviteten og tilliden.

2.12. Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, lighed, retsstat og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal. Den Europæiske Unions Domstols (EU-Domstolens) ⁽⁷⁾ retspraksis bekræfter, at enhver enhed, der gennemfører EU-foranstaltninger, skal handle i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder. Overholdelse af de værdier, der er fastsat i TEUF, chartret om grundlæggende rettigheder og medlemsstaternes forfatninger sikrer, at EU-finansiering overholder traktatens forpligtelse til at beskytte de grundlæggende rettigheder og forhindre misbrug af midler. Indførelse af en kontrolmekanisme, der går videre end en tro og love-erklæring, vil gøre disse værdier operationelle i praksis.

2.13. I en situation, hvor det erkendes, at der er et fald i den finansielle støtte til de typer interessenter, som programmet er rettet mod, kan medfinansieringskrav blive en hindring for adgang for støttemodtagere såsom civilsamfundsorganisationer, lokale medier og små kulturelle og kreative organisationer, navnlig i medlemsstater, hvor den nationale eller private finansiering er begrænset eller indskrænket af politiske årsager. Det samme gælder nonprofitorganisationer, der fungerer som formidlere under ordninger for finansiel støtte til tredjeparter, og som ikke bør være forpligtet til at yde medfinansiering.

2.14. EØSU bemærker, at mandatet for de nuværende kontorer for Et Kreativt Europa først og fremmest er blevet udformet med tanke på de kulturelle og kreative sektorer og de nationale kontaktpunkter for CERV-programmet for at hjælpe ansøgere og støttemodtagere i forbindelse med programmet. I AgoraEU-forslaget lægges der imidlertid op til tværsektorielt samarbejde og innovation mellem kultur-, medie- og civilsamfundsområdet.

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/693 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for retlige anliggender og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1382/2013 (EUT L 156 af 5.5.2021, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj>).

⁽⁶⁾ COM(2025) 267 final.

⁽⁷⁾ Se sag C-619/18 C-619/18 (ECLI:EU:C:2019:531) og sag C-78/18 (ECLI:EU:C:2020:476).

2.15. I AgoraEU-forslaget er der ikke planer om et tværsektorielt indsatsområde. I stedet indføres der med forslaget »tværgående og horisontale prioriteter og aktiviteter«. De nuværende kontorer for Et Kreativt Europa og de eksisterende nationale CERV-kontaktpunkter (der bliver programkontorer under AgoraEU), som har til opgave at fremme programmet, vejlede ansøgere, støtte samarbejde og formidle resultater, er nu placeret under horisontale aktiviteter uden en klart defineret budgetbevilling. Det er derfor fortsat uklart, fra hvilket indsatsområde finansieringen eventuelt skal komme, og hvor stabil denne finansiering vil være.

2.16. EØSU bifalder anvendelsen af faste beløb og flerårige tilskud som foranstaltninger til at forenkle gennemførelsen og mindske den administrative byrde for støttemodtagerne. De kan imidlertid skabe udfordringer for støttemodtagerne, navnlig i forbindelse med høj inflation og flerårige projekter, hvor de faste beløb, der er aftalt på forhånd, risikerer at miste deres reelle værdi over tid. Denne situation forværres yderligere for modtagere i lande uden for euroområdet, som rammes af valutakursudsving, der kan reducere EU-bidragenes købekraft betydeligt i deres lokale valuta.

2.17. I AgoraEU-forslaget nævnes forbindelser til Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne udelukkende inden for Media+-indsatsområdet. Forslaget præciserer imidlertid ikke, hvilke finansieringsmekanismer under Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne, der vil bidrage til Media+-prioriteterne, og det angiver heller ikke, om der er planer om et særligt budget. Med tanke på betydningen af forudsigelig og sammenhængende støtte til medierne og den audiovisuelle sektor mener EØSU, at det er vigtigt, at Kommissionen klart redegør for, hvordan disse synergier vil fungere i praksis, og hvilke ressourcer der kan forventes.

2.18. I henhold til direktivet om ofres rettigheder 2012/29/EU Europa-Parlamentets og Rådets forordning^(*) skal alle medlemsstater sikre, at ofre anerkendes, behandles med respekt og har adgang til støtte og domstolsprøvelse. Programmet for retlige anliggender 2021-2027 indeholder allerede nogle foranstaltninger på dette område, men de er fragmenterede og ikke tildelt tilstrækkelige ressourcer, og det nye forslag nævner kun ofre indirekte. Sikrer man, at ofre effektivt kan udøve deres rettigheder i hele EU, vil det ikke blot give chartret om grundlæggende rettigheder konkret virkning, men også styrke den gensidige tillid til det europæiske retsområde.

2.19. I begrundelsen til forslaget til AgoraEU-forordning peges der specifikt på geografisk ubalance som en udfordring for de kulturelle og kreative sektorer. Fagfolk på disse områder støder ofte på strukturelle hindringer, der begrænser deres muligheder for at arbejde på tværs af grænserne, opbygge bæredygtige partnerskaber og få adgang til nye muligheder og markeder. Disse vanskeligheder er særligt akutte i regioner med færre ressourcer eller svagere støttestrukturer, hvor begrænset adgang til finansiering, netværk og mobilitetsmuligheder skaber hindringer for deltagelse i EU-programmer. Som følge heraf er der en risiko for, at geografiske ubalancer forstærker de eksisterende uligheder inden for EU's kulturelle og kreative økosystem.

2.20. Midtvejsevalueringen af programmet for retlige anliggender 2021-2027 viste, at »organisationer med hjemsted i nogle medlemsstater... ansøgte om og modtog midler hyppigere end organisationer med hjemsted i andre medlemsstater«. Finansieringen er med andre ord koncentreret i Vest- og Nordeuropa med lavere deltagelse af centralt beliggende, østlige og visse sydlige medlemsstater.

2.21. Såvel AgoraEU-programmet som programmet for retlige anliggender er placeret under udgiftsområde 2 — *Et frit og demokratisk Europa* med samme strategiske mål: styrkelse af demokratiet, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder. Med en struktureret tilgang til fælles finansiering kan dette fælles mål gøres til virkelighed. AgoraEU giver civilsamfundet, medierne og borgerne større indflydelse, mens programmet for retlige anliggender styrker institutioner, domstole og retsstatsmekanismer. Fælles aktioner kan bygge bro mellem de to — f.eks. om adgang til domstolsprøvelse, grundlæggende rettigheder eller retligt samarbejde om ligestillingsspørgsmål. Gennemførelsen af kombineret finansiering viser, at EU betragter demokrati, retsstatsprincip og rettigheder som indbyrdes forbundne og ikke som særskilte politiske siloer.

2.22. Udvalget mener, at udarbejdelsen af en konkret handlingsplan for gennemførelse af kombineret og kumulativ finansiering til AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender vil øge sammenhængen i og virkningen af EU's udgifter under udgiftsområde 2 — *Et frit og demokratisk Europa* betydeligt. En sådan handlingsplan vil forbedre koordineringen mellem de relevante generaldirektorater i Kommissionen, optimere anvendelsen af ressourcer gennem fælles eller back-to-back-indkaldelser og mindske de administrative byrder for støttemodtagerne. Det vil også styrke synligheden og merværdien af EU's indsats ved at knytte støtte til civilsamfundet og medierne sammen med fremme af retfærdighed, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder.

2.23. Efter udvalgets opfattelse var den direkte dialog mellem Kommissionen og programmets støttemodtagere, herunder om arbejdsprogrammet og dets gennemførelse, et innovativt element i programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier, som bidrog positivt til gennemsigtigheden og reaktionsevnen. Den slags dialogmekanismer bør bevares og styrkes yderligere i hele AgoraEU for at sikre, at civilsamfundet fortsat på meningsfuld vis inddrages i

(*) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

beslutningstagningen og tilsynet. Behovet for en omfattende strategi for civil dialog, der munder ud i en handlingsplan, er også blevet fremhævet i udvalgets udtalelse om kriser og kriserelaterede fænomener i det moderne Europa og civilsamfundet ⁽⁹⁾.

2.24. EU-programmer (AgoraEU og retlige anliggender, under direkte forvaltning) afhænger af nationale investeringer og tjenester, der finansieres gennem instrumenter med delt forvaltning, navnlig Den Europæiske Samhørighedsfond og ESF+, men ofte yder medlemsstaterne ikke den tilsvarende støtte. Deres langsigtede virkning afhænger af de nationale systemer og infrastrukturer (domstole, retshjælp, støttetjenester for ofre, kultur- og borgercentre osv.), og samtidig har Europa-Parlamentet, EØSU og Revisionsretten gentagne gange opfordret til bedre komplementaritet mellem fonde med delt, henholdsvis direkte forvaltning (f.eks. CERV-ESF+, Erasmus, Den Europæiske Samhørighedsfond) ⁽¹⁰⁾.

2.25. Sikring af nationale medinvesteringer er ikke en sanktionsmekanisme, men et partnerskabsprincip. Det garanterer, at EU-programmer (AgoraEU-programmet og programmet for retlige anliggender) bygger på holdbare lokale fundamenter såsom støttecentre for ofre, ligestillingsorganer eller kulturelle rum, som gør EU-finansiering meningsfuld for borgerne. Hvis fondene med delt forvaltning (såsom Den Europæiske Samhørighedsfond) knyttes til disse mål, forvandles EU's udgifter til et sammenhængende økosystem af støtte til demokrati, retsstatsprincippet og retfærdighed i alle medlemsstater.

2.26. Udvalget understreger, at mellemfolkelig udveksling mellem borgerne, herunder venskabsbyprojekter, netværk af byer og aktiviteter, der markerer store øjeblikke i den moderne europæiske historie, har en stor betydning. Udvalget mener, at disse initiativer fremmer gensidig forståelse, samfundsmæssig modstandsdygtighed og en fælles følelse af at høre til Unionen. Det styrker dermed borgernes samfundsengagement og deres deltagelse i Unionens demokratiske liv. Udvalget opfordrer Kommissionen til at sikre, at der under AgoraEU-programmet stadig er adgang til sådanne aktiviteter, at de fortsat er inklusive og geografisk afbalancerede med særlig vægt på lokale myndigheder, små civilsamfundsorganisationer og lokalsamfund, hvor deltagelsen er lavere.

3. ANBEFALEDE ÆNDRINGER TIL KOMMISSIONENS LOVGIVNINGSFORSLAG

Anbefalet ændring 1

hænger sammen med anbefaling 1.13.

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
(23) Civilsamfundsorganisationer og andre aktører i civilsamfundets råderum, såsom uafhængige menneskerettighedsorganer, ligestillingsorganer og ombudsmandsinstitutioner, spiller en afgørende rolle med hensyn til at bidrage til gennemførelsen af politikker, tilskynde borgerne til at deltage, holde institutionerne ansvarlige og fremme positive forandringer. Programmet bør bidrage til at sikre tilstrækkelige ressourcer og et gunstigt miljø, så de kan fungere uafhængigt, frit, sikkert og effektivt. Med henblik herpå bør EU-finansiering supplere indsatsen på nationalt plan ved at støtte, beskytte, styrke og opbygge deres kapacitet som understreget i Europa-Parlamentets beslutning af 19. april 2018 samt Rådets konklusioner af 10. marts 2023 og 7. marts 2025. Civilsamfundet spiller også en vigtig rolle med hensyn til at sikre en effektiv gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 ved at fremme en kultur, hvor man tør stå frem, og et gunstigt miljø for whistleblowere.	(23) Civilsamfundsorganisationer og andre aktører i civilsamfundets råderum, såsom uafhængige menneskerettighedsorganer, ligestillingsorganer og ombudsmandsinstitutioner, spiller en afgørende rolle med hensyn til at bidrage til gennemførelsen af politikker, tilskynde borgerne til at deltage, holde institutionerne ansvarlige og fremme positive forandringer. Programmet bør bidrage til at sikre tilstrækkelige ressourcer og et gunstigt miljø, så de kan fungere uafhængigt, frit, sikkert og effektivt. Med henblik herpå bør EU-finansiering supplere indsatsen på nationalt plan ved at støtte, beskytte, styrke og opbygge deres kapacitet som understreget i Europa-Parlamentets beslutning af 19. april 2018 samt Rådets konklusioner af 10. marts 2023 og 7. marts 2025. Civilsamfundet spiller også en vigtig rolle med hensyn til at sikre en effektiv gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 ved at fremme en kultur, hvor man tør stå frem, og et gunstigt miljø for whistleblowere. Programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier (CERV) etablerede en ramme for struktureret civil dialog mellem Kommissionen og

⁽⁹⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — Kriser og krisefænomener i det moderne Europa og civilsamfundet (sonderende udtalelse på anmodning af det polske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union) (EUT C, C/2025/2957, 16.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj>).

⁽¹⁰⁾ Se C(2021) 2583 final; P10_TA(2025)0027; The 2025 annual work programme for the implementation of Erasmus+; COM(2025) 267 final; og Den Europæiske Revisionsret, Analyse 04/2025: »EU-samhørighedspolitikens fremtid: Udnyttelse af tidligere erfaringer«.

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	<i>civilsamfundsorganisationer, der fremmer deltagelsesdemokrati, gennemsigtighed og inklusiv politikudformning. For at sikre kontinuitet, sammenhæng og komplementaritet mellem eksisterende deltagelsesinstrumenter og AgoraEU-plattformen bør den strukturerede civile dialog under programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier udtrykkeligt integreres i forvaltningen af og den operationelle ramme for AgoraEU. En sådan integration vil bidrage til at bevare etablerede kanaler for engagement, undgå overlapning og styrke repræsentativiteten og legitimiteten af borgernes og civilsamfundets input til Unionens politikker.</i>

Begrundelse

Efter udvalgets opfattelse var den direkte dialog mellem Kommissionen og programmets støttemodtagere, herunder om arbejdsprogrammet og dets gennemførelse, et innovativt element i programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier, som bidrog positivt til gennemsigtigheden og reaktionsevnen. Den slags dialogmekanismer bør bevares og styrkes yderligere i hele AgoraEU for at sikre, at civilsamfundet fortsat på meningsfuld vis inddrages i beslutningstagningen og tilsynet. Behovet for en omfattende strategi for den civile dialog, der munder ud i en handlingsplan, er også blevet fremhævet i udvalgets udtalelse om kriser og kriserelaterede fænomener i det moderne Europa og civilsamfundet (SOC/812).

Anbefalet ændring 2

hænger sammen med anbefaling 1.13.

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	Artikel 16 Struktureret dialog Kommissionen sikrer tilrettelæggelsen af en struktureret civil dialog med repræsentative civilsamfundsorganisationer, der bygger på og bevarer de mekanismer, der er udviklet under programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier. Den strukturerede civile dialog skal fungere som et permanent forum for regelmæssige udvekslinger mellem Kommissionen og civilsamfundsorganisationer på EU-plan og nationalt plan, herunder organisationer, der repræsenterer borgere, ligestilling, grundlæggende rettigheder og værdier.

Begrundelse

Samme som til anbefalet ændring 1.

Bruxelles, den 4. december 2025.

Séamus BOLAND
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg